

ЦИФРОВІ ПЛАТФОРМИ ПІДТРИМКИ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

О. В. ОВСІЄНКО, канд. екон. наук, доц.,

доц. кафедри економічної теорії

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків

Малий бізнес – справжній драйвер економіки, легко сприймає інновації, змінює напрями діяльності, формує конкурентне середовище. Тому розвиток і підтримка малого бізнесу є важливим напрямом економічної політики будь-якої країни. В умовах глобальних перетворень сучасного світового господарства з'являється потреба у створенні цифрової інфраструктури підтримки малого бізнесу. Особливої актуальності дистанційні форми взаємодії держави і бізнесу набули під час загальної пандемії, спричиненої COVID-19, а також через вимушені карантинні обмеження.

Українським урядом за міжнародної підтримки докладаються значні зусилля щодо формування цифрової інфраструктури розвитку малого бізнесу. Одним з головних результатів цієї роботи можна вважати започаткування на порталі «Цифрова держава» онлайн-платформи «Дія.Бізнес», де надаються інформаційні послуги, консультативні послуги з актуальних питань підприємницької діяльності (онлайн, а також через офлайн хаби), адміністративні послуги, пов'язані з реєстрацією та ліквідацією фізичних-осіб підприємців. «Дія. Бізнес» фінансується за рахунок державного бюджету, а також коштів, виділених Світовим банком (зокрема, Міжнародною фінансовою корпорацією) на підтримку реформ в Україні.

Онлайн-платформа «Дія.Бізнес» має зручний та інтуїтивно зрозумілий для користувачів інтерфейс. «Дія.Бізнес» містить такі сервіси [1]:

- навчальний сервіс (Національна онлайн-школа підприємництва), де розміщено безкоштовні освітні курси з започаткування та розвитку бізнесу. Курси оновлюються щомісячно. Кожен курс містить декілька онлайн-уроків, побудованих, як правило, як освітній серіал;

- консалтинговий сервіс. Безкоштовна консалтингова платформа, де можна отримати консультативну допомогу з актуальних питань розвитку бізнесу. Тематика консультацій є доволі широкою – структуризація бізнес-процесів, юридична підтримка, оподаткування, маркетинг, створення команди тощо. Консультації надаються експертами, які мають не менше, ніж трирічний досвід роботи з бізнесом або у бізнесі, на волонтерських засадах. Консультації здійснюються онлайн за попереднім електронним записом, а також офлайн (доки що лише у м. Харкові та м. Миколаїві). Консультація триває 60 хвилин;

- бізнес-ідеї, кожна з яких супроводжується конкретною історією реалізації, вказівкою на орієнтовну суму початкових інвестицій, шаблонами розрахункових документів з коментарями стосовно заповнення (частково – у форматі Excel з формулами для розрахунків, що дає можливість лише ввести фінансові дані про свій проєкт та отримати готові результати з одночасною інтерпретацією);

- шаблони типових документів. Шаблони розташовані за функціональним принципом: наприклад, документи, що засвідчують форс-мажорні обставини, через які неможливо виконати угоди; документи, необхідні при оренді нежитлової нерухомості; документи для заснування ТОВ; накази по підприємству тощо. Але для повноцінного використання шаблонів необхідно пройти реєстрацію на порталі;

- чеклісти та довідники. Так, чекліст «Розпочинаючи власний бізнес» забезпечує підприємців-початківців алгоритмом, користування яким дає уяву про зміст та послідовність дій, необхідних для реєстрації та початку власної справи, а також містить посилання на сервіси «Дія.Бізнес» з консалтинговою інформацією та роз'ясненнями з цих питань. У довідниках стисло надано важливу інформацію;

- онлайн-аудит бізнесу. Сервіс спрямований на виявлення проблем організаційного, фінансового, кадрового характеру. Форми аудиту – онлайн-чеклісти, консультації залучених експертів (існує можливість обрати експертів з числа наявних);

- інформація про доступні програми фінансової підтримки бізнесу (як державні, так і міжнародні, у тому числі грантові), умови участі у них;

- інформаційні інтерактивні сервіси щодо актуальних правил оподаткування, бухгалтерської звітності.

Не менш важливим напрямом цифровізації підтримки малого бізнесу є громадянська підтримка, зокрема безкоштовні недержавні онлайн-платформи. Як правило, фінансування платформ відбувається за рахунок залучення грантів, у тому числі від міжнародної спільноти. Так, громадська організація «Центр соціально-економічних досліджень – CASE Україна» розміщує на своєму сайті бізнес-калькулятори [2]. Калькулятор, призначений для малого бізнесу, дозволяє порівняти переваги та недоліки реєстрації бізнесу у вигляді різних організаційних форм (приватне підприємство, товариство з обмеженою відповідальністю тощо). Спочатку до сервісу вводиться вхідна інформація про річний дохід, витрати (з зазначенням офіційної та неофіційної частини), заробітну плату (з зазначенням частини, яка сплачується «у конвертах»). Потім система пропонує різні варіанти сплати податків: оптимальний, найкращий та «білий». Звісно, такі розрахунки потребують уточнень, але інструмент дає можливість порівняти варіанти сплати податків.

Таким чином цифрова інфраструктура підтримки малого бізнесу в Україні активно розвивається як зусиллями держави, так і міжнародної спільноти, у тому числі недержавних громадських організацій. Подальша цифровізація консалтингових та інформаційних послуг у цій сфері має сприяти зростанню підприємницької активності українських громадян, полегшити початок власної справи.

Література:

1. Дія. Бізнес: Сервіси та можливості. URL: <https://business.diia.gov.ua/services> (дата звернення: 26.01.2021).
2. Ціна держави: Бізнес-калькулятор. URL: <http://old.cost.ua/business/> (дата звернення: 26.01.2021).